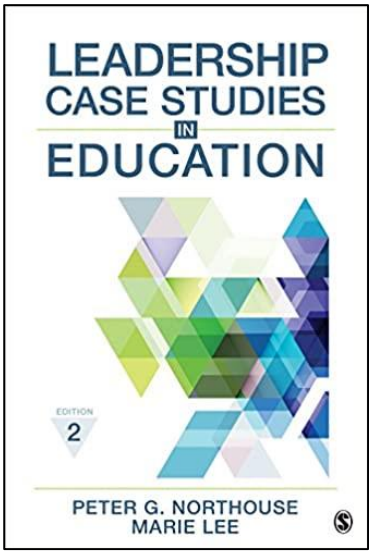
ปริทรรศน์หนังสือ

มนพันธ์ ชาญศิลป์
Manaphan Charnsilp
อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Lecturer Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

ชื่อเรื่อง : Leadership Case Studies in Education (2nd Edition)
ผู้เขียน : Peter G. Northouse & Marie Lee
ปีที่พิมพ์ : 2019

หนังสือเรื่อง “Leadership Case Studies in Education” เขียนโดย Peter G. Northouse ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำและการสื่อสารภายในองค์กร จากมหาวิทยาลัย Western Michigan และ Marie Lee ซึ่งเป็นนักการศึกษาและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งเดียวกัน โดยมีเนื้อหากล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้เขียนตั้งใจให้หนังสือเล่มนี้เป็นภาคประกอบของหนังสือ Leadership: Theory and Practice (8th edition) ของ Peter G. Northouse ซึ่งแม้ว่าหนังสือดังกล่าวจะเป็นตำราด้านภาวะผู้นำที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวาง แต่ผู้เขียนเห็นว่า การบริหารสถานศึกษามีประเด็นปัญหาและปัจจัยแวดล้อมที่มีลักษณะเฉพาะตัว จึงควรมีหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านที่อยู่ในวงการการศึกษาได้เข้าใจถึงการนำแนวคิดและทฤษฎีด้านภาวะผู้นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ ได้มีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา จำนวนถึง 66 คน ร่วมเป็นผู้ตรวจสอบเนื้อหาหนังสือ

หนังสือเล่มนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งสิ้น 16 บท ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ บทที่ 1 กล่าวถึงแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับความหมายของภาวะผู้นำ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ บทที่ 2 – 11 กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำต่าง ๆ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ภาวะผู้นำเชิงทักษะ ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ ทฤษฎีการกำหนดเส้นทางและเป้าหมาย (Path-Goal Theory) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำและสมาชิก (Leader-Member Exchange Theory) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบผู้ให้บริการ และภาวะผู้นำเชิงปรับตัว (Adaptive Leadership) และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ บทที่ 12 -16 กล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ ได้แก่ การเป็นผู้ตาม จริยธรรมเกี่ยวกับผู้นำ ภาวะผู้นำทีม ภาวะผู้นำกับเพศ และภาวะผู้นำกับวัฒนธรรม

เนื้อหาในแต่ละบท ผู้เขียนจะเริ่มด้วยการอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับทฤษฎีหรือแนวคิดหลักของบท ประมาณ 3-5 หน้า แล้วนำเสนอแผนภาพหรือตารางประกอบการอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดหรือทฤษฎีนั้นได้ง่ายขึ้น หลังจากเสนอเนื้อหาส่วนการอธิบายแล้ว จะเป็นการนำเสนอกรณีศึกษาจำนวน 2 กรณี กรณีละประมาณ 2-3 หน้า โดยแต่ละกรณีจะเป็นสถานการณ์สมมติในโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือเขตพื้นที่การศึกษา ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นโดย

กำหนดประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ผู้เขียนได้อธิบายไว้ในบทนั้น และในส่วนท้ายของแต่ละกรณีศึกษาจะมีคำถามประมาณ 6 คำถาม แบ่งเป็นคำถามอย่างง่าย 3 คำถาม และคำถามขั้นสูง 3 คำถาม ซึ่งผู้เขียนจะตั้งคำถามให้ผู้อ่านนำแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำในบทนั้นมาใช้อธิบาย วิเคราะห์ ประเมิน ตัดสิน หรือเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในสถานการณ์สมมติที่สร้างขึ้น อันจะทำให้ผู้อ่านได้ทบทวนและประเมินความเข้าใจของตนเอง ทั้งยังได้เห็นว่าแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำต่าง ๆ นั้น สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในองค์การทางการศึกษาได้จริง

ในด้านวิธีเขียน หนังสือเล่มนี้มีการเสนอเนื้อหาที่กระชับ เขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย จึงเหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำในองค์การทางการศึกษา และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องนี้สามารถนำกรณีศึกษาไปใช้ประกอบการสอนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ดี ผู้เขียนได้กล่าวในบทนำอย่างชัดเจนว่า หนังสือเล่มนี้จะอธิบายแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำในแต่ละบทเพียงสั้น ๆ เพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปใช้แก้ปัญหาในกรณีศึกษาท้ายบท มิใช่การสรุปใจความของแต่ละแนวคิดหรือทฤษฎีไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้น หากผู้อ่านต้องการศึกษารายละเอียดเชิงลึกของแนวคิดหรือทฤษฎี อาจต้องค้นคว้าจากตำราเกี่ยวกับภาวะผู้นำอื่นประกอบเพิ่มเติม นอกจากนี้ กรณีศึกษาในหนังสือเล่มนี้เป็นสถานการณ์จำลองภายใต้บริบททางการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ผู้อ่านอาจต้องค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับองค์การทางการศึกษาในสหรัฐอเมริกาเพิ่มเติมบ้างในบางกรณีศึกษา เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์จำลองได้อย่างถูกต้อง และหากผู้อ่านต้องการนำแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำมาประยุกต์ใช้ในองค์การทางการศึกษาในประเทศไทย ผู้อ่านสามารถนำกรณีศึกษามาเทียบเคียงและปรับบริบทที่เกี่ยวข้องบางประการให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

Northouse, P. G. & Lee, M. (2019). *Leadership case studies in education (2nd edition)*. Thousand Oaks, California: Sage.